

Arbetslivskommissionen för hår- och skönhetsbranschen, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för hår- och skönhetsbranschen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

Examen- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	hela examen	examensdelar	hela examen	examensdelar
Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen	4	856	255	6 932
Kompetensområdet för frisörarbete	2		61	
Kompetensområdet för barberararbete	0		6	
Kompetensområdet för hudvård	2		128	
Kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning	0		8	
Kompetensområdet för hudvård, kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning	0		10	
Kompetensområdet för barberararbete, kompetensområdet för frisörarbete	0		34	
Tomma	0		8	
Specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen	0	1	3	52

Kompetensområdet för hårstyling	0		0	
Kompetensområdet för kosmetikrådgivning	0		0	
Kompetensområdet för specialhudvård	0		2	
Kompetensområdet för hår-och skäggstyling	0		0	
Tomma	0		1	
Yrkesexamen inom hårbranschen	1	2	0	0
Specialyrkesexamen inom hårbranschen	7	45	13	48
Grundexamen inom hårbranschen	975	7 907	723	5 476
Specialyrkesexamen inom skönhetsbranschen	20	16	5	12
Grundexamen inom skönhetsbranschen	821	6 189	692	4 777
Kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning	65		71	
Kompetensområdet för specialhudvård och vård med hudvårdsapparater	727		585	
Kompetensområdet för specialhudvård och vård med hudvårdsapparater, kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning	9		0	
Tomma	20		5	
Totalt	1 828	15 016	1 691	17 297

* Uppgifterna hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta. Prestationerna för examensdelarna omfattar inte examensdelar som uppgetts vara lokala.

Examen- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	hela examen som mål	examensdelar som mål	hela examen som mål	examensdelar som mål
Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen	820	36	6543	389
Specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen	1	0	50	2
Totalt	821	36	6593	391

Antalet prestationer för examina och examensdelar, utveckling Marginellt avlagda examina och kompetensområden

Examensgrundernas övergångsskede syns i statistiken. Ännu under 2018 och 2019 har det avlagts många grundexamina, grundexamen inom hårbranschen och grundexamen inom skönhetsbranschen, enligt de gamla examensgrunderna. Under 2019 avlades 150 färre examina i båda jämfört med 2018. Under 2018 avlades den nya grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen endast av fyra personer och 2019 av 255 personer. Under 2019 avlades 137 färre examina jämfört med 2018 bland alla grundexamina.

Hår- och skönhetsbranschens dragningskraft har minskat. De sökande är väl medvetna om hälsoriskerna inom branschen samt om branschens sysselsättningsmöjligheter och lönesättning. Detta kan ha bidragit till att dragningskraften minskat. I och med samhällsgarantin är vissa studerandes studiefärdigheter inte så goda att de kan avlägga hela examen. Antalet examensdelar har ökat. Av detta kan man dra slutsatsen att de studerande har avlagt examensdelar i stället för hela examen.

Man kan ännu inte dra några slutsatser om de olika kompetensområdena i den nya grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen, eftersom jämförelseinformation är knapp. Kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning har under 2019 avlagts minst av alla. Största delen av arbetsplatserna inom skönhetsvård och produktrådgivning finns i södra Finland. Regionala skillnader kan därför påverka dragningskraften.

När det gäller antalet examina har specialyrkesexamen samma riktning som grundexamen. Under båda åren har man i huvudsak avlagt specialyrkesexamen enligt de gamla examensgrunderna. Under 2019 avlades den nya specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen endast av tre personer. Specialyrkesexamen avlades sammanlagt av 27 personer 2018 och av 21 personer 2019. Det är svårt att få studerande till specialyrkesexamen. De sökande upplever inte examen som tillräckligt nyttig med tanke på kompetens, karriärutveckling och lönesättning. Estenom-examen upplevs som mera givande med tanke på kompetensen och den är en mer uppskattad examen när man ser på karriärutveckling och sysselsättning.

Utbildningsanordnarna bör fästa uppmärksamhet vid marknadsföringen av specialyrkesexamen. Importörerna inom branschen erbjuder ett brett utbildningsutbud. Genom detta utbildningsutbud kan man snabbt och lokalt skaffa sig specialkompetens. Det skulle vara bra att stärka avläggandet av enskilda examensdelar i specialyrkesexamen och hitta lämpliga målgrupper i arbetslivet. Arbetslivet och konsumenterna uppskattar specialkompetens.

Anordnande av examina

Examen	Anordnar-tillstånd	Aktiva anordnare	Övrigt
Specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen	17	4	trädde i kraft 1.1.2019
Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen	51	46	
INNEHÅLLER INTE EXAMINA SOM ÄR I EN ÖVERGÅNGSTID			

* aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen. Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd och anordnande av examina

Antalet anordnartillstånd har för grundexamen varit nästan oförändrat. Det har funnits 53 anordnartillstånd för grundexamen inom skönhetsbranschen och 54 tillstånd för grundexamen inom hårbranschen. Det finns 51 anordnartillstånd för den nya grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen. I fråga om specialyrkesexamen har det skett en viss ökning. Det har funnits 10 anordnartillstånd för specialyrkesexamen inom hårbranschen och fyra tillstånd för skönhetsbranschen. Det finns 17 anordnartillstånd för den nya kombinerade specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen.

Enligt KOSKI anordnades grundamina inom skönhetsbranschen av 34 utbildningsanordnare och grundamina inom hårbranschen av 43 utbildningsanordnare under 2018. Specialyrkesexamen inom skönhetsbranschen

anordnades under 2018 av sex utbildningsanordnare och två utbildningsanordnare anordnade specialyrkesexamen inom hårbranschen.

Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna Geografisk och språklig täckning vid anordnande av examina

I tillväxtcentra, som Esbo, Helsingfors, Tammerfors och Valkeakoski, avläggs proportionellt sett flest examina. De som anordnar grundexamen omfattar hela Finland. Svenskspråkig grundexamen tillhandahålls av fyra utbildningsanordnare.

Den geografiska täckningen för specialyrkesexamen är, med undantag av Norra Finland, relativt god. För närvarande finns det ingen som anordnar specialyrkesexamen på svenska.

Den språkliga täckningen grundar sig på befolkningsstrukturen kulturellt.

Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen

Miljöerna för genomförande av yrkesprov har varit: arbetsplats och läroanstalt 5,63 %, läroanstalt 14,77 %, arbetsplats 39,5 %. Man har för 59,9 % av yrkesproven fått uppgifter om var de har genomförts. Alla miljöer för genomförande av yrkesprov har inte registrerats. På grund av problemen med registreringarna saknas aktuell information. Det behövs mera information och anvisningar om registreringen, för att man ska få korrekta uppgifter om antalet miljöer där yrkesprov genomförts.

Bedömningen har genomförts av:

- arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 2821
- bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare 63
- endast arbetsgivare/arbetslivet 149
- lärare 573
- inga uppgifter 2700

Enligt statistiken finns det för 2700 yrkesprov inte någon information om vem som har beslutat om bedömningen. Detta är verkligen oroande, eftersom detta antal utgör nästan hälften av alla bedömningar. Man börjar fråga sig varför inga registreringar gjorts. Informationen om att uppgifterna är nödvändiga ska effektiveras och anvisningarna om registreringen av uppgifterna ska utökas. Transparensen och tillförlitligheten blir lidande om registreringar inte görs. Hur ska arbetslivskommissionerna få information om bedömningarna, om alla uppgifter som registreras inte är aktuella. Nästan alla bedömningar som registrerats har gjorts i samarbete mellan en företrädare för arbetslivet och läroanstalten. Av detta kan man kanske dra slutsatsen att bedömningsamtalen mellan företrädarna för arbetslivet och undervisningssektorn har förts på ett berömvärt sätt.

De bristande registreringarna kan ha påverkats av ändringar i läroanstalternas system. Flera läroanstalter har under de senaste åren bytt studerandeförvaltningssystem och uppgifterna har inte överförts mellan systemen på önskat sätt. Informationsöverföringen och harmoniseringen av systemen har tagit längre tid än väntat och arbetet har varit strukturellt utmanande. Även de förnyade examensgrunderna har krävt extra arbete vid systembyten.

Inom hår- och skönhetsbranschen råder det brist på platser för inläring i arbetet. Det finns inte arbetsplatser för alla studerande. Detta kommer att öka utbildningsanordnarens olika lösningar för att skaffa kompetens.

Lagreformen och de nya examensgrunderna har ställt allt fler krav som styrs av finansieringen av utbildningen på utbildningsanordnarna. Detta utvecklingsarbete pågår fortfarande vid många läroanstalter.

Specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen

Miljöerna för genomförande av yrkesprov för specialyrkesexamen har varit: arbetsplats 65,38 %, arbetsplats och läroanstalt tomma, läroanstalt tomma. Studerandena studerar vid sidan av arbetet och arbetsplatsen är därför den naturligaste miljö att genomföra yrkesprovet. Uppgifter om de återstående 34,62 % av miljöerna för genomförande av yrkesprov saknas. Man kan som utgångspunkt anta att antalet yrkesprov som genomförs på

arbetsplatserna är större än registrerat. De uppgifter som lämnats in ger inte rätt bild av miljöerna för genomförande av yrkesprov för något av hår- och skönhetsbranschens kompetensområden.

Bedömningen har genomförts av:

- arbetsgivare, företrädare för arbetslivet + lärare/utbildningsanordnare 31
- bedömare som företräder utbildningsanordnaren och lärare tomma
- endast arbetsgivare/arbetslivet tomma
- lärare 5
- inga uppgifter 16

För en tredjedel har vem som fattat beslut om bedömningen inte registrerats. Därför lider resultatens tillförlitlighet och transparens. Informationen om att uppgifterna är nödvändiga ska effektivieras och anvisningarna om registrering av uppgifterna ska utökas. Av de bedömningar som registrerats har ungefär två tredjedelar genomförts i samarbete mellan en företrädare för arbetslivet och läroanstalten. Det kan därför också finnas aspekter inom hur man håller bedömningssamtalen som kan förbättras.

Av studeranderesponsen inom yrkesutbildningen får man den uppfattningen att det mätt i medeltal inte förekommer stora skillnader mellan start- och slutenkäten. De nuvarande examensgrunderna gör det möjligt att avlägga enskilda examensdelar. Därför kan en jämförelse med utgångsläget ge fel bild. Å andra sidan bör man också beakta att antalet respondenter är mycket olika i start- och slutenkäterna för olika examina, och är därför inte i sig jämförbara. Slutenkäterna har generellt gett något bättre resultat jämfört med startenkäten.

Examen	startenkät/PUK	slutenkät/yrkesprov
Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen	4,2	4,0
Specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen	3,7	4,7
Grundexamen inom hårbranschen	4,2	4,4
Grundexamen inom skönhetsbranschen	3,9	4,3
Specialyrkesexamen inom hårbranschen	inga uppgifter	4,7

* *granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningsskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.*

Diskussion

Genomförande av tvåpartsbedömning av kunnande

Enligt tillgängliga uppgifter kan man konstatera att tvåpartsbedömningen förverkligas, men informationen är dock inte helt tillförlitlig. Det finns brister i registreringarna. Det går därför inte på basis av registreringarna att avgöra hur tvåpartsbedömningen genomförs i praktiken. En av arbetslivskommissionens viktigaste uppgifter är att säkra jämlik kvalitet för alla studerande på så sätt att tvåpartsbedömningen genomförs i bedömningen av alla studerande. Den största orsaken till att uppgifter saknas är sannolikt problemet med överföring av information mellan olika system i läroanstalterna. Dessutom måste man beakta de brister i registreringen av bedömningarna som tidigare lyfts fram. Kommissionen har på grund av bristerna inte nödvändigtvis tillgång till all information om hur tvåpartsbedömningen har genomförts.

Motiveringar för ordnande av yrkesprov vid läroanstalter

Om yrkesprovet inte kunnat genomföras på de arbetsplats där inläringen i arbetet skett har detta i allmänhet berott på bristande resurser på arbetsplatsen (ensamföretagare, småföretagare). De studerande vill i allmänhet först öva tillräckligt och när yrkesprovet inleds kommer det eventuellt inte kunder som lämpar sig för bedömningen av examensdelen. Om det på arbetsplatsen inte är möjligt att påvisa alla examensdelens krav på yrkesskicklighet, kan kunnandet till dessa delar påvisas vid läroanstalten. Om det på platsen där yrkesprovet genomförs inte finns de tjänster i serviceutbudet som examensdelens innehåll förutsätter, kan yrkesprovet inte genomföras på arbetsplatsen. Läroanstalterna bör på förhand bättre utreda utbudet av tjänster vid platserna för

inlärnin g på arbetsplatsen. Om det inte finns tillräcklig utrustning eller service på arbetsplatsen (till exempel skäggbehandlingar, makeup och hudbehandlingar på kroppen) ordnas yrkesprovet vid läroanstaltens kundtjänst. För en person som behöver särskilt stöd kan det vara svårare att hitta en lämplig plats bland affärsrörelserna för genomförande av yrkesprov. Yrkesprovet genomförs då på läroanstalten. I undantagsfall, om det av någon anledning inte går att genomföra yrkesprovet på arbetsplatsen, kan yrkesprovet avläggas på skolan i samband med kundbetjäning s dagarna. Bedömare från samarbetsföretagen är närvarande vid yrkesprov som genomförs vid skolan. När yrkesprovet genomförs på läroanstalten ska uppmärksamhet fästas vid att arbetslivsbedömningen genomförs.

Rättelser av bedömning

Vår arbetslivskommission kan inte dra slutsatser utifrån begäran om rättelse av bedömningen, eftersom vi ännu inte haft en enda begäran om rättelse att behandla.

Planer för bedömning av kunnande

I de planer för bedömning av kunnande som vi har fått granska har det förekommit variationer i fråga om kvalitet och innehåll. Om vi får en begäran om utlåtande ger vi ett utlåtande i vilket vi endera ger eller inte ger vårt bifall. Vi får dock inte de korrigerade versionerna av de utlåtanden där vi inte gett vårt bifall och har därför inte kunnat kontrollera att de har korrigerats. Hur kan vi garantera att de ändringar som vi föreslagit har gjorts i planerna?

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

Vi kan inte göra säkra och generaliserade observationer, men i praktiken har resurserna för handledning och personlig tillämpning i allmänhet utökats, till exempel vid en läroanstalt som vi känner till. Erkännandet av tidigare förvärvat kunnande har också effektiverats och de studerande kan fråga om förfarandet och söka om erkännande. Nuförtiden möjliggörs att studierna avläggs genom personlig tillämpning på många olika sätt. Tidpunkten väljs individuellt, planen för yrkesprov görs upp skriftligt tillsammans med handledaren och yrkesprovet planeras tillsammans med den studerande. Yrkesproven planeras enligt den studerandes kunnande och inlärnin g takt. Den studerandes lärande följs upp och man ser till att hen har uppnått tillräckligt kunnande innan yrkesprovet. I den personliga tillämpningen av ansöknin gsskedet identifieras tidigare förvärvat kunnande bland annat med arbetsmapp och med pålitliga och tillräckligt färska arbetsintyg. Den studerande kan också vid behov visa sitt kunnande genom arbetsprov. Man diskuterar vid flera tillfällen under studiernas gång med examinand en om hur man förbereder sig inför yrkesprovet och om frågor som gäller yrkesprovet. Examinanden fördjupas i yrkesproven under hela studietiden, från och med att studierna inleds. Vissa examinander har undrat varför man genomfö r yrkesproven vid mycket olika tidpunkter. Hur får man studerande att redan i ansöknin gsskedet förstå betydelsen av den personliga studievägen? En stor valfrihet i examen och personlig tillämpning förutsätter stark handledning av lärarna.

Under besöken ställdes frågan om det finns skäl att även en företrädare för arbetslivet deltar i bedömningen av yrkesprov som ordnas vid läroanstalten.

God praxis

Samarbetet mellan olika läroanstalter och arbetslivet har ökat.

För arbetsplatshandledarna ordnas gemensamma utbildningstillfällen, där de kan fördjupa sig i bedömning. Bedömare får sin introduktion på arbetsplatserna i samband med inlärnin g på arbetsplatsen.

Företrädare för arbetslivet kallas med jämna mellanrum till samarbetsmöten, där man tillsammans utvecklar yrkesproven och inlärnin g på arbetsplatsen.

Läroanstaltens arbetsplatshandledare åker runt på arbetsplatserna och tar särskilt emot yrkesprov som avlagts genom läroavtal med företagaren.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

De brister i statistiken och registreringarna av yrkesproven, som nämndes i inledningen av lägesbilden. Om uppgifterna inte registreras i rätt tid är det en utmaning att tolka statistiken. Man har ännu inte hunnit samla in många erfarenheter av den nya examen. Planeringen av genomförandet har utvecklats så att den studerandes kunnskap bättre tjäna arbetslivets och kundernas behov.

Kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning har inte varit tillräckligt lockande i grundexamen i förhållande till de regionala behoven av arbetskraft. Strävan att hitta nya lösningar för att flytta yrkesprov som genomförs på läroanstalterna till arbetsplatserna. I fortsättningen måste kommissionen få se hur man i praktiken börjat genomföra planerna på läroanstalterna. Detta kräver att man bekantar sig med platser för inläring i arbetet eller åtminstone intervjuer med studerande och arbetsplatshandledare. Läroanstaltens samarbete med arbetsplatserna i utvecklingen av yrkesprovsmiljöer, till exempel apoteksbranschens samarbete med skolan i examen för produktrådgivning.

Som utvecklingsområde konstaterades ett behov av att skapa ett "system" för att underlätta planeringen av den studerandes egen personliga studieväg och förståelsen för att varje examinand studerar i egen takt och hur man redan i ansökningsskedet får studerande att förstå den praktiska betydelsen av den personliga studievägen.

Hur väl fungerar examensgrunderna

Diskussion

Examensgrundernas arbetslivsmotsvarighet

Man upplever att de nya examensgrunderna och examensdelarna fungera bra. Det har ännu inte samlats många erfarenheter av den nya examen. Planeringen av genomförandet har utvecklats så att den studerandes kunnskap bättre tjäna arbetslivets och kundernas behov. Kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning har inte varit tillräckligt lockande i grundexamen i förhållande till de regionala behoven av arbetskraft. Valfriheten inom kompetensområdet för hudvård i fråga om kroppsvård och makeup ansågs vara god. Kompetensområdet för skönhetsvård och produktrådgivning har svarat väl på arbetslivets behov. Stora kedjor har behov av denna kompetens och det är en attraktiv bransch i södra Finland. Det finns gott om sysselsättningsmöjligheter. Ett utvecklingsobjekt är att sträva efter att hitta nya lösningar för att yrkesproven ska kunna genomföras på arbetsplatserna och inte vid läroanstalterna.

Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina

Valfrihet: kompetensområdet för barberarbete har gjort det möjligt för många invandrare att snabbt sysselsätta sig som företagare. De har då avlagt examensdelen barberartjänster.

Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten

Behov av tilläggsanvisningar har inte framkommit i rapporterna. Det är en utmaning för vissa personer att förstå personlig tillämpning, i synnerhet att yrkesprov genomförs vid olika tidpunkter för olika studerande. Problem förekommer också med anvisningar åt personer som behöver mera stöd, till exempel inom datateknik. Brist på självbedömning (ringa) noterades också. Under punkten Den studerandes självbedömning konstateras att eleven dock inte är skyldig att bedöma sitt eget kunnande. Kommissionen anser att förmåga till självbedömning är särskilt viktigt inom hår- och skönhetsbranschen. När det gäller genomförande av bedömning och kunnande och beslut om bedömning kan examinanden vara omedveten om alla de faktorer som inverkar på vitsordet, om man inte skilt förklarat dessa för honom eller henne. Punkten "Bedömning av kunnandet vid annat påvisande av kunnande: i den gemensamma delen för alla examina nämns att i den examensspecifika bilagan till planen för bedömning av kunnande beskrivs närmare hur det vitsord som uppstår på basis av bedömningen av yrkesskicklighetskraven och bedömningskriterierna i examensgrunderna bestäms. Dessa har dock inte närmare öppnats i den examensspecifika delen. Det finns inte heller något omnämnande om självbedömning i den

examensspecifika planen, även om det är en mycket viktig färdighet inom hår- och skönhetsbranschen att själv kunna se och bedöma sitt arbete.

Erfarenheter av hur de nya examensgrunderna fungerar

Utlåtande om grunderna för specialyrkesexamen inom hår- och skönhetsbranschen (utfärdat 8.3.2018)

Utkastet sågs som en positiv förändring. Innehållet var bra och omfattande och arbetslivsorienteringen har beaktats. Kompetens i manuella färdigheter ansågs vara bra. Om andelen manuella färdigheter ökas ytterligare är specialyrkesexamen för många just den examen som de söker efter.

I sin nuvarande form betonar inte examen de manuella färdigheterna. De mycket krävande skriftliga delarna av examen och bearbetningen av dem leder till att nivån nästan kan anses motsvara yrkeshögskolenivå. I kravnivån ska bland annat datateknisk kompetens uppges (denna fås som stödfunktion vid sidan av examen, men en timme då och då räcker tyvärr inte). Man måste satsa mera på personlig tillämpning och identifiering och erkännande av kunnande. En väl genomförd personlig tillämpning i ansökningskedet skulle göra det lättare att förstå bedömningskriterierna för kraven på yrkesskicklighet. Då kan examinanden ges anvisningar om examensinnehållet och kraven på den nivå som behövs.

Man önskade också att till exempel kunskaper i behandlingar med apparater noggrannare definieras i specialyrkesexamen för att få en tydlig skillnad till grundexamen, det vill säga att man på en nivå som motsvarar specialyrkesexamen kan utföra behandlingar till exempel med ljuspulsanordning, mjuk laser osv. (utmanande när lagstiftningen ändras?). Teknisk utrustning, hur skiljer sig grundexamen från specialyrkesexamen? Det är utmanande och mer krävande att beskriva studievägen.

Grundexamen ska klart skilja sig från specialyrkesexamen. En professionell inom branschen vet, uppfattar och ser skillnader i detta. Examinanden ska beskriva sitt kunnande, motivera sin specialkompetens, var hen förvärvat sitt kunnande (till exempel genom att själv göra hårdekorationer/detta görs inte på grundexamenssidan och så vidare).

Genom att intervjua dem som redan har avlagt examen får man större kontaktyta till hela examen och innehållet i examen blir tydligare.

Benämningarna ansågs vara fungerande; barberarmästare eller frisörmästare.

De valfria delarna ansågs vara bra. Det finns större möjligheter att välja examensdelar.

Utbildningsanordnarna diskuterar och delar god praxis med samarbetspartnerna.